

NATIONALT VIDENCENTER FOR HISTORIE- OG KULTURARVSFORMIDLING

Fra rune til
digital videndeling

0011001100010

0110100011

00101100011101

0110100011001

0110100011

FAHNA
KUNAFK
FNHFAHNA

**Fra rune til
digital videndeling**

0011001100010

0110100011

00101100011101

0110100011001

0110100011

INDHOLD

- SIDE 04** PRÆSENTATION
- SIDE 06** EKSEMPLER
- SIDE 08** ORGANISERING OG ØKONOMI
- SIDE 10** UDDYBNING AF PROJEKTET
- SIDE 14** KVALIFICERING AF PROJEKTET

Centret oprettes i Jelling i tilknytning til University College Lillebælt, Læreruddannelsen og Pædagoguddannelsen samt Verdensarvs Centret Kongernes Jelling. Videncentret oprettes i et samarbejde mellem: Vejle Kommune . Region Syddanmark . University College Syddanmark University College Lillebælt

HISTORIE & KULTURARV

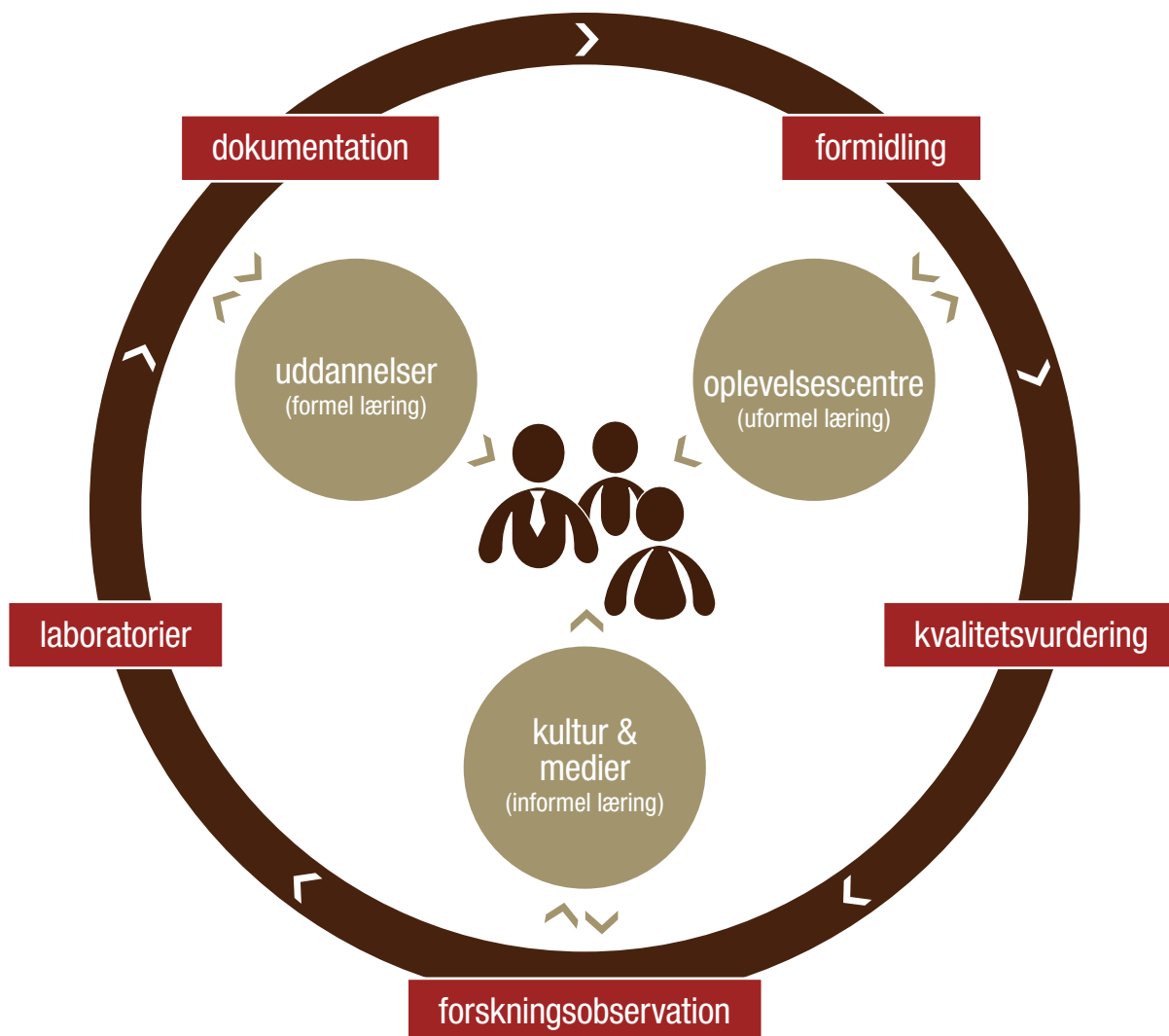
NATIONALT VIDENCENTER FOR HISTORIE- OG KULTURARVSFORMIDLING

Det nye nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling skal:

- skabe et overblik over og styrke formidlingen af historie og kulturarv, som den foregår i uddannelser, ved museer og oplevelsescentre samt i kulturer og medier i Danmark
- udvikle ny viden om og nye former for formidling af historie og kulturarv

Formålet er at fremme primært børn og unges – men også den øvrige befolknings – forståelse af, at historie og kulturarv har betydning for samfundsudvikling, hverdagsliv og værdigrundlag. Og at denne forståelse kan bruges som middel til at tage bestik af deres fremtidsmuligheder.

Videncentret imødekommer flere af anbefalingerne fra Folkeskolens Rejsehold, idet der både vil være stærkt fokus på brug af digitale læremidler og samtidig sker en styrkelse af lærernes kompetenceudvikling.

Centret skal styrke netværk af forsknings-, formidlings- og uddannelsesinstitutioner, ministerier, kommuner, regioner, museer, historiske værksteder og oplevelsescentre, organisationer og relevante virksomheder.

EKSEMPLER

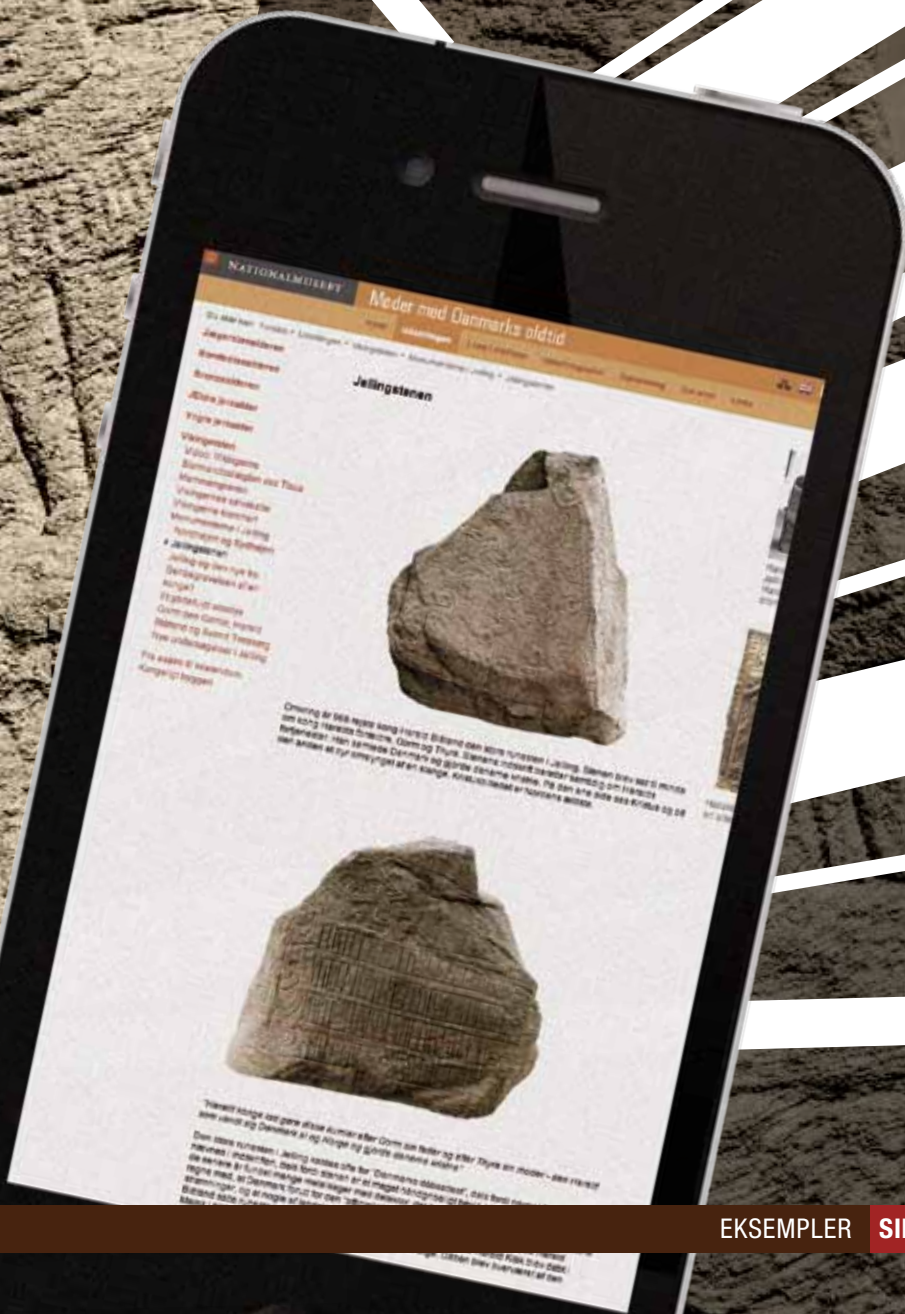
EFTERUDDANNELSE AF LÆRERE WEB 2.0: NUTIDENS TEKNOLOGI – FORTIDENS LIV – FREMTIDENS TEKNIKER

Med fokus på at udnytte mobiltelefoners video, GPS og SMS-funktioner vil Videncentret udvikle formidlingskoncepter sammen med lærere og museumsundervisere, der sammenknytter historieundervisningen i skolen, museumsbesøg, digitalisering af historiske kort og de unges teknologi i hverdagen. Kursusforløb og formidlingskoncepter baseres på den faglige og didaktiske viden, som lærere og museumsformidlere besidder, men samtidig inddrages den nyeste viden om digitale læremidler og viden om, hvordan kompetenceudvikling blandt undervisere opnår den stærkeste effekt.

ELEVEN SOM HISTORIESKABER: EN DIGITAL LÆRERGUIDE

Med fokus på digitale værktøjer ved produktionsorienteret historieundervisning indsamles danske og nordiske eksempler på god undervisningspraksis i grundskolen og de gymnasiale uddannelser, og der udformes en kommenteret oversigt over kulturhistoriske netressourcer. Herudover indgår en rekvireret historiedidaktisk forskningsoversigt vedrørende produktionsorienteret historieformidling. Som led i udviklingen af den digitale lærerguide inviteres lærere og museumsformidlere til at indgå i netværk vedrørende produktionsorienteret historieundervisning.

ORGANISERING

Videncentret udgør en juridisk enhed i UC Lillebælt, men er baseret på samarbejdsaftaler med øvrige partnere. Centret ledes af en videntcenterchef med reference til styregruppens formand, udpeget af UC Lillebælts rektor. Videncentret omfatter et antal faste medarbejdere, et antal fagekspertter i forbindelse med udviklingsprojekter samt et antal – deltids – netværkskonsulenter, der sikrer bred videndeling til gavn for skoler, museer og oplevelsescentre samt øvrige formidlere i hele landet.

Som led i udvikling og afprøvning af nye modeller vil en række af partnerne udgøre meget velegnede forsøgs- og udviklingsmiljøer i videntcentrets umiddelbare nærhed:

- Kongernes Jelling vil udgøre et meget nært miljø som oplevelsescenter
- lærer- og pædagoguddannelsen vil udgøre et miljø for afprøvning i videregående uddannelse
- folkeskoler og dagtilbud i Vejle udgør miljøer for afprøvning blandt børn og unge
- gymnasier i Vejle og Tørring udgør miljøer for afprøvning i ungdomsuddannelser

Der forventes nedsat en følgegruppe med deltagelse fra såvel aftagere som brugere.

Der forventes iværksat følgeevaluering i form af et ph.d.-projekt med fokus på videntcentrets effekt ift. de formelle, uformelle og informelle læringsmiljøer for historie og kulturarvsformidling.

ØKONOMI

Der budgetteres med en anlægsinvestering til etablering af laboratoriefaciliteter, ombygning af University College Lillebælts lokaler i Jelling, indretning og nødvendige anskaffelser.

Årligt driftsbudget baseret på ni faste medarbejdere:

	2011	2012 ff
Personale	4.200.000	
Workshops, møder, seminarer	2.400.000	
Forsknings- og udviklingsprojekter	3.800.000	
Konsulentydelse, fageksperter vedr. udviklingsprojekterne	1.400.000	
Netværkskonsulenter	900.000	
Følgforskning (ph.d.)	670.000	
Dokumentation	1.100.000	
Formidling, herunder tidskrifter, websites m.v.	1.800.000	
IT	900.000	
Rejser, overnatning, repræsentation	500.000	
Kontorhold m.v.	400.000	
Bygningsudgifter	950.000	
I alt, årligt	19.020.000	19.020.000

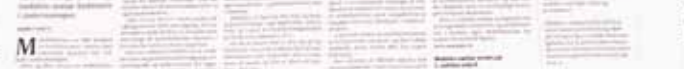
Etableringsomkostninger

Ombygning		
Etablering af laboratoriefaciliteter		
Indretning og anskaffelser		
Anslået	12.000.000	
Total	31.020.000	19.020.000

Videncentrets etablering og drift søges finansieret dels af årlige tilskud gennem særlige bevillinger på finansloven og dels fra Region Syddanmark. Vejle Kommune bidrager til driften gennem samarbejdet med Verdensarvs Centret Kongernes Jelling.

00101101011
0110100110
0011001100010
0110100011
00101100011101
0110100011001
10100011

MÅLET

MED VIDENCENTRETS ARBEJDE ER AT BIDRAGE TIL:

- at styrke den faglige kvalitet i formidlingen af historie og kulturarv
- at alle børn og unge får en velfunderet indsigt i historie og kultur, der øger den enkeltes forudsætninger for at forstå sig selv og de fællesskaber, man tilhører og dermed for at deltage i et demokratisk samfund
- at øge interesse og forståelse for historie og kulturarvens betydning for samfundsudviklingen
- at udnytte historie og kulturarv til fremme af offentlig og privat innovation – fx inden for oplevelsesøkonomien
- at styrke kvalitet og relevans i historieundervisning og kulturarvsformidling

VIDENCENTRET SKAL ARBEJDE MED

HENBLIK PÅ AT:

- styrke lærernes undervisning i grundskoler og ungdomsuddannelser
- styrke historie- og kulturarvsformidlere på museer, i oplevelsescentre og i andre formidlingsarenaer
- understøtte og tage initiativ til udvikling og fornyelse af både undervisning og anden historie- og kulturarvsformidling med særligt sigte på at fremme anvendelsen af it og digitale mediers potentialer til varierede formidlingsformer og dermed forskellige måder at lære på
- formidle erfaringer fra uddannelsespraksis, museer, oplevelsescentre og forskning m.fl.
- opbygge netværk mellem uddannelsessystemet og læringsmiljøer på museer, oplevelsescentre og virksomheder

VIDENCENTRETS KONKRETE ARBEJDSOPGAVER

Dokumentation

Indsamling og systematisering af data vedrørende anvendt historie- og kulturarvsformidling og deres begrundelser i Danmark.

Forskningsobservation

Indsamle udenlandske erfaringer med feltet og vurdere deres relevans i dansk sammenhæng.

Kvalitetsvurdering

Analyse og vurdering af kvaliteten og effekten af historie- og kulturarvsformidlingen fra et modtagerperspektiv.

Laboratorier og eksperimenter

Iværksætte udviklingsprojekter, der bidrager til progression og sammenhængende undervisning på langs og tværs af uddannelsessystemet (fra grundskole til videregående uddannelse) og i museer og kultur- og hverdagsliv (formelle, uformelle og informelle læringsmiljøer).

Eksempler:

- Undersøgelser af børns og unges forståelse og brug af tid og rum og på baggrund heraf at initiere forsøg med og udvikle fremgangsmåder til formidling af historie og kulturarv, der tager hensyn til forudsætninger som børns og unges alder og modenhed
- Eksperimenter med og vurdering af andre former for historie- og kulturformidling end skriftlige – herunder brug af it og digitale medier, byrum og kulturlandskab
- Eksperimenter med og udvikling af nye måder at undervise og lære om historie og kulturarv med særligt sigte på at tilgodese elever, der har behov for særlige tilbud og/eller som af forskellige grunde ikke trives godt i skolen
- I samarbejde med Verdensarvs Centret Kongernes Jelling og andre uformelle læringsmiljøer (herunder museer og oplevelsescentre) at eksperimentere med, udvikle og vurdere forskellige former for samt metoder og midler til formidling af historie og kulturarv
- I samarbejde med et dansk universitet iværksættes et ph.d.-projekt med fokus på digitale læremidler i historie- og kulturarvsformidling i krydsfeltet mellem formelle, uformelle og informelle læringsmiljøer

Tænketank

Formulere strategier og policy for historie- og kulturarvsformidling og for at i mødekomme udfordringerne i det flerkulturelle og globaliserede samfund.

Eksempler:

- På baggrund af data fra undersøgelser og udviklingsprojekter at udarbejde principper og forslag til form og indhold af læremidler, der kan anvendes i formidling af historie- og kulturarv
- I samarbejde med uformelle læringsmiljøer at videndele og skitsere mulige udviklingsprojekter om, hvordan man i formidlingen af historie og kulturarv kan anvende og kvalificere sammenhænge mellem informel, uformel og formel læring
- Samarbejde med turisterhvervet om udvikling inden for oplevelsesøkonomien bl.a. gennem tilbud og attraktioner, der på engagerende og vedkommende vis udnytter potentialet i historie og kulturarv

Formidling

Formidling af viden til professionsudøvere, virksomheder, organisationer, politikere etc. gennem udgivelser i form af bøger og it-baserede materialer, rapporter, kurser, uddannelses- og konsulentvirksomhed.

Eksempler:

- Udarbejdelse af forslag til elementer til indhold i bekendtgørelser og studieordninger vedrørende formidling af historie og kulturarv i relevante uddannelser
- Kurser, efter- og videreuddannelsesforløb rettet mod undervisere i grundskolen, erhvervs- og gymnasieuddannelserne, korte videregående uddannelser mv.

HVORFOR

ET VIDENCENTER FOR HISTORIE-
OG KULTURARVSFORMIDLING?

Vi formes af historie

Som mennesker formes vi af historien og af den kultur, der er overleveret os som kulturarv. Vi er som individer og i fællesskaber medskabere af historie og kultur. Historien og kulturen – herunder kulturarven – er ikke statisk, men udvikler sig i samspil med de samfundsmæssige forandringer – lokalt, nationalt og globalt. Og dermed påvirkes vores verdensbillede og identitet.

Vi bruger historien og vores kultur til at forstå, hvorfor verden er blevet, som den er – og dermed til at forklare forhold og fænomener i det nære liv og i samfundet (regionalt, nationalt og globalt). Historien og vores kulturarv spiller en vigtig rolle for de værdigrundlag, holdninger og livssyn, vi hver især og som nation opbygger, og de forestillinger, vi gør os om vores fremtid og vores muligheder.

Historie og kulturarv har således altid været afgørende for menneskets selvforståelse, for vores identitet som individer, som medlem af fællesskaber, som nation og i mødet med andre kulturer. Vi møder historie og kulturarv i forskellige kontekster:

- Formelle (f.eks. lovgivningen, uddannelsessystemet - herunder de forskellige kulturkanons)
- Uformelle (f.eks. museer og oplevelsescentre)
- Informelle (livsverden, omgivende miljø, arbejdsmarkedet, kulturlivet, massemedier m.v.)

Historisk og kulturel identitet i en global virkelighed

I en stadig mere globaliseret verden er opmærksomheden om betydningen af historien og vores kulturarv vokset. Vi har et værdifuldt historisk og kulturelt fundament, der har været – og er – et grundlag for vores egen udvikling. Møder – og ind imellem også sammenstød – med andre kulturer har i tidens løb inspireret og forandret vores kultur. I disse kulturmøder, der foregår på forskellige niveauer og i mange sammenhænge, er det væsentligt at fastholde bevidstheden om vores historiske og kulturelle identitet – og dermed hvad vi er rundet af – og ikke blot være kulturelrelativistiske og historieløse. Det er forudsætningen for på den ene side at kunne filtrere kulturelle påvirkninger og på den anden side kunne vise verden, hvad vi selv står for, og hvad vi har at byde på.

Men den historiske bevidsthed, kultur og identitet kan let blive trængt i mindre lande og afgrænsede kulturer, når de globale vinde blæser fra forskellige verdenshjørner. Hvis vores historie og kultur ikke sættes ind i de bredere sammenhænge, risikerer vi, at den bliver fragmentarisk og usammenhængende, og vi mister den kilde til udviklingskraft og identitet, som er afgørende for vitaliteten som et folk og for vores konkurrenceevne som nation.

Kulturel kompetence som international konkurrenceparameter

I Danmark er kompetencer som fleksibilitet og social ansvarlighed centrale. Sammen med evner til at samarbejde, personlige kompetencer i forhold til at tage ansvar, initiativ, se mening og sammenhænge, samt vores evne til at lære nyt og nytænke har disse kompetencer et stort potentiale for landets konkurrenceevne i international sammenhæng.

Det er sådanne kompetencer, som sammen med faglig viden er grundlaget for innovation og den konkurrenceevne, som findes i moderne virksomheder, der som lærende organisationer konstant fornyer og udvikler sig. Det gør dem i stand til at opfange kulturelle og samfundsmæssige strømninger, der omsættes til produkter og serviceydelser, der tager hensyn til forhold som social ansvarlighed, klima og bæredygtigt forbrug.

Danmarks innovation skal fremtidssikres af lige dele teknologi og kulturel kompetence

I lyset af en global konkurrence har det længe været opfattelsen, at Danmark skal udvikle sin konkurrenceevne gennem videnarbejdspladser og dermed produkter og serviceydelser, der er videnbaserede. Det forudsætter et generelt højt fagligt niveau primært på det naturvidenskabelige område. Men det er i kombinationen mellem naturvidenskaben (naturfag, teknologi

og sundhed), historie og kulturarv, vi som nation har en styrke i den globale konkurrence fra blandt andet Østeuropa og de asiatiske lande. Vi skal med andre ord kombinere de hårde kompetencer med de bløde for at fremme innovation og konkurrenceevne.

Danmark har overordnet set to store og sammenhængende udfordringer, som en både kulturelt og økonomisk konkurrencedygtig nation. Dels rekruttering til de naturvidenskabelige og tekniske uddannelser og dels styrkelse af identiteten i en stadigt mere globaliseret verden. Der er de sidste par år taget en række skridt til at styrke de naturvidenskabelige fag og uddannelser. Det er blandt andet sket igennem regeringens globaliseringsprogram. En af begrundelserne for at styrke de naturvidenskabelige fag i undervisningen har været den bekymring, at mange unge primært ser uddannelse som et identitetsskabende projekt, som snarere går ud på at finde ud af "Hvem kan jeg blive?", frem for "Hvad kan jeg blive?". Gennem en øget bevidsthed om kulturarv og historisk identitet vil det ene spørgsmål forhåbentlig inkludere det andet og gøre bekymringen til skamme.

Der er altså behov for en sammenhængende indsats for at formidle viden og udnytte styrkerne i vores historie og kulturarv i både formelle, uformelle og informelle sammenhænge.

GEOGRAFI OG PARTNERE

FORDELE VED ETABLERING AF VIDENCENTRET I JELLING

Der er en række forhold, som peger på, at Jelling vil være en velegnet placering for et nationalt videncenter for historie- og kulturarvsformidling:

- Centralt i Danmark
- University College Lillebælt har lærer- og pædagoguddannelse i Jelling
- Verdensarvs Centret Kongernes Jelling
- Kongernes Jelling (Nationalmuseet)
- Jellingmonumentet som verdenskulturarv

Centralt i Danmark

Geografisk ligger Jelling centralt i forhold til alle dele af landet. Med offentlig transport kan man være i Jelling på under tre timer fra den østligste til den nordligste del af Danmark. Og Jelling er placeret midt mellem – og med en times transport til – universiteterne i regionen, Syddansk Universitet og Aarhus Universitet. Desuden er der bygningsmæssigt plads til videncenteret i Jelling.

Videncenteret vil kunne etableres og forankres på University College Lillebælt, Læreruddannelsen i Jelling, hvor der kan etableres samarbejde med Verdensarvs Centret Kongernes Jelling om udvikling og drift af laboratorier til eksperimenter med formidlingsmetoder.

University College Lillebælt Videncenterkompetence

University College Lillebælt har stor erfaring med varetagelse af videncenteropgaver. Som professionshøjskole er der omfattende erfaringer med at varetage samspillet mellem læreruddannelse, efter- og videreuddannelse af lærere og udvikling af skolens praksis blandt andet i forbindelse med det Nationale Videncenter for Læremidler. Kombineret med et historiedidaktisk fagmiljø og erfaringer fra samarbejde i en række netværksprojekter har UC Lillebælt en stærk platform, der vil kunne organisere samarbejdet mellem de formelle og de uformelle læringsmiljøer, således at også de informelle læringsmiljøer kommer i spil.

Historiedidaktiske udviklingskompetencer

- Lærer- og Pædagoguddannelsen i Jelling har i en årrække gennemført udviklingsarbejder, hvor it og digitale medier er brugt som redskaber til erkendelse og formidling i studiet generelt og inden for en lang række fag.

- UC Lillebælt arrangerede i samarbejde med Syddansk Universitet NOFA 2 - den anden nordiske forskningskonference om fagdidaktik i maj 2009. Medarbejdere fra Jelling deltog i planlægningen af historiesessionen.

- Medarbejdere ved Læreruddannelsen i Jelling har deltaget i arbejdet med bekendtgørelser i historie og andre kulturfag i folkeskolen og læreruddannelsen, herunder udarbejdelsen af læreplanerne Klare Mål, Fælles Mål, historierapporten og Fælles Mål 2009. Ligeledes har læreruddannelsen i Jelling deltaget i flere nationale og internationale forsknings- og udviklingsarbejder med fokus på historieformidling.

- I efteråret 2010 udkommer en historiedidaktik, som læreruddannelsen i Jelling har bidraget væsentligt til. Historieformidlingen i teori og praksis har en fremtrædende plads i udgivelsen.

- Ved læreruddannelsen er en ph.d.-afhandling på vej om kultur og historieformidling.

- Læreruddannelsen tilbyder kortere og længere kurser om formidling inden for kulturfagene.

- 2007-09 samarbejdede læreruddannelsen med Den fynske Landsby/Odense Bys Museer om at udvikle et formidlingsprojekt under overskriften "Find din Historie". Samarbejdet om kulturformidling er fortsat.

- Læreruddannelsen har samarbejdet med Middelfart Museum om undervisningssiden "Fra dåre til patient".

- Læreruddannelsen har for Kulturministeriet bidraget med ideer til, hvordan man i undervisningen kan arbejde med kulturkanonen.

Verdensarvs Centret Kongernes Jelling

Selve Jellingmonumentet er af UNESCO udpeget som verdens kulturarv - World Heritage, som det eneste sted i Danmark uden for hovedstadsområdet. Vejle Kommune etablerer i de kommende år med afsæt i monumentet Verdensarvs Centret Kongernes Jelling - et oplevelsescenter i tilknytning til Nationalmuseets udstillingsbygning Kongernes Jelling.

Verdenskulturarven i Jelling er et væsentligt og vedkommende afsæt for fortællingen om danskerne, vores rige, vores religion og vores regentrække. Det er den fortælling Verdensarvs Centret skal formidle. Centret vil

belyse dagens Danmark og nutidens befolkningsbillede med afsæt i verdenskulturarven. Her er muligheden for at relatere fortiden med nutiden og perspektivere til fremtiden og formidle så store som små kan forundres, udfordres og blive en oplevelse rigere. Centret skal stille spørgsmål som: Hvad er Danmark? Hvad er en dansker? Hvad har været og er med til at skabe og forme vores identitet som danskere?

Centrets tre hovedtemaer, rige, religion og regent, skal formidles uden at give eviggyldige svar, da fortællingen om Danmark og danskerne er i konstant forandring. Samtidig skal formidlingen ske, så den tilgodeser, at vi tilegner os viden på mange forskellige måder. Det vil sige, formidlingen skal benytte den nyeste viden om læringsstile, som blandt andet giver mulighed for, at den besøgende kan gøre, røre, høre og se.

Fremover vil besøgende opleve en flerdimensionel formidling af monumentområdet og dets historie i form af dels monumentet i sig selv, dels Kongernes Jelling – Nationalmuseets formidling af monumentområdet og dels oplevelses- og formidlingscentret Verdensarvs Centret Kongernes Jelling.

Centret formidler historien i samarbejde med universiteter og formidlingsspecialister i ind- og udland og i et nært samarbejde med bl.a. Aarhus Universitets projekt ”Danmarkshistorien.dk” og andre relevante forskere.

SAMARBEJDE OG FORANKRING

Det står endnu ikke fast, hvem den bredere samarbejdskreds omkring videncentret kommer til at bestå af. Men det er afgørende, at videncentret indgår i et bredt netværk, som kan sikre inspiration, udvikling og forankring af viden og aktiviteter. Oplagte samarbejdspartnere er:

- Syddansk Universitet, herunder Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse samt Institut for Filosofi, Pædagogik og Religionsstudier
- Aarhus Universitet, herunder Institut for Historie og Områdestudier, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole
- Undervisningsministeriet, de enkelte uddannelsesafdelinger
- Kommunernes skoler og skoleafdelinger
- Gymnasier, erhvervsskoler og erhvervsakademier

- Professionshøjskolerne
- Kulturarvstyrelsen
- Nationalmuseet
- Center for museumsformidling - herunder e-museum
- Museer og oplevelsescentre, især Verdensarvs Centret Kongernes Jelling
- Center for Kultur- og Oplevelsesøkonomi ved forskerparken CAT i Roskilde
- Center for Kultur og Erhverv i Spinderihallerne, Vejle
- DBC (Dansk Bibliotekscenter)
- Det Kongelige Bibliotek
- Rigsarkivet

Til videncentret knyttes et særligt executive board med deltagelse af videnspersoner og centrale samarbejdspartnere.

0011001

01101000

00101100011101

0110100011001

10110100011